

בעזרת השי"ת

גליון פרשת חיי שרה

יו"ל ע"י מכון והוצאת ספרי

"נקודות הכסף"

שע"י מוסדות

דברי שלום

ע"ש רבינו הרש"ש זיע"א

בראשות הגה"צ רבי יחזקאל בינג שליט"א

רחוב מהרש"ל 11 בני ברק.

טלפון: 03-6196739

דוא"ל: 5798972@gmail.com

אתר: dshalom.org

שבתא טבא וכוט"ס

שיחת מו"ר שליט"א לפרשת חיי שרה

(א) וַיְהִינּוּ חַיֵּי שָׂרָה מֵאָה שָׁנָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה וְשִׁבְעַת שָׁנִים שְׁנֵי חַיֵּי שָׂרָה:

פירש רש"י ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים - לכך נכתב שנה בכל כלל ולומר לך שכל אחד נדרש לעצמו בת ק' כבת כ' לחטא מה בת כ' לא חטאה שהרי אינה בת עונשין אף בת ק' בלא חטא ובת כ' כבת ז' ליופי:

שני חיי שרה - כלן שוין לטובה:

וקשה שהלא רש"י הק' מלמדנו, ששרה אמנו ע"ה היתה נקיה מחטא בגיל ק' כבת כ', וא"כ מה הענין כאן שכתב גם שהיא בת כ' כבת ז' ליופי, מה זה בא ללמדנו, וכן מאי נפק"מ לנו שהיתה נאה.

והנה הסה"ק כתבו בזה כמה תירוצים, ונאמר גם אנו בע"ה, שהנה דוד המלך ע"ה כתב בתהילים הפסוק "מכל מלמדי השכלתי" (פרק קי"ט פסוק צ"ט). והוא שמי משחפש באמת לעבוד אותו יתברך יכול ללמוד מכל מאורע, ומכל דבר, ומכל אדם שבעולם איזה דרך ומהלך לעבודת ה'. וצדיקים אמרו שמילד קטן אפשר ללמוד כמה דברים והם, שמה שחפץ בוכה, ואומר בפיו בלא להתביש, וכן שכל מה שעושה יש לזה חן כי עושה זאת בלא פניות אלא אמיתי.

וזהו מה שפירש רש"י הק', בת כ' כבת ז' ליופי, היינו שכל מעשיה של שרה אמנו ע"ה היו לשם שמים בחן וביופי כילד קטן, שמאחר ואומר באמת מה שרוצה בלי לשקר, וגם שהוא קטן וזך ולא הרשיע והשכל שלו הוא בזכות ותמימות ולכן יש לו חן מיוחד, כך שרה אמנו היתה זכה ונאה במעשיה הטובים לשמו יתברך כתינוק קטן.

וממנו נקח לעבוד את ה', מה שדיברנו מזה הענין כמה פעמים, שתכלית הענין שברא השי"ת את עולמו הוא לגלות את מדת טובו וחסדו בעולם, ולשם כך ברא ברואים ועולם, שיוכל עי"כ להיטיב להם.

וחלק מההטבה הזאת היא שיהיה בעולם מדת הבחירה, שכביכול אפשר לו לאדם לעשות כל מה שחפץ ועולה על לבבו, כי אם לא יהיה בחירה אזי חסר בטוב ה', והאדם המשכיל עושה חשבון נפשו לשם מה נברא בזה העולם, האם לאכול ולשתות ולמלא את תאוות לבו כסוס ופרד, או לצבור יומם ולילה כסף וזהב ונכסים

שישאר אותם אח"כ ליורשיו, וכך וכך מתבונן ומבין שהתכלית שנברא היא לעבוד את הבורא ית"ש בלבב שלם ונפש חפיצה, וכך זוכה לתכליתו בעולמו.

ולכן כל עבודת היצר הרע היא אך ורק לטשטש את האדם בנקודה הזאת, שמכניס בלבבו יומם וליל דמיונות, ועושה לו תרדמה עמוקה מענין תכליתו בעולמו, כאלו נברא כאן לשם הבל וריק, והאדם כשלא מתבונן ועושה חשבון נפשו נופל שדוד אחריו והולך בטפשותו אחר תאות לבו בהבל וריק, למלאות תאותיו ולצבור לו הון ונכסים, ויומם ולילה רודף אחר ההבל והריק, בקנאה תאוה וכבוד ושאר הבל העוה"ז עד שנעשה מוחו ולבו אטומים לגמרי לקדושה וכל ימיו ושנותיו עוברים עליו בלא כלום.

ולטעם זה למדונו רבותינו הק', שעל האדם לעשות מידי יום ביומו זמן מיוחד בו יעצור את מהלך חייו, וישב עם עצמו ויעשה חשבון נפש, ויתבונן בכתוב "אם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו נאם ה', הלא את השמים ואת הארץ אני מלא נאם ה' (ירמיה כ"ג כ"ה), הרי ויפול עליו פחד, הלא השי"ת מלא כל הארץ כבודו, ובכל עת ורגע רואה את האדם, מעשיו דיבוריו ומחשבותיו, וכל מה שקורא אתו מהדבר הקטן ביותר ועד הגדול ביותר הכל מושגח ומנוהל מאת השי"ת, ואף א' מבני האדם לא יכול להיטיב או להרע עם האדם מאומה אם לא יוחלט כך מאת ה', וא"כ איך המעשים או הדבורים או המחשבות שלי נראים בעיני ה', והאם אני מאלה המשמחים אותו יתברך, האם אני מאלה שעליהם נאמר "ישראל אשר בך אתפאר" שהשי"ת מתפאר ומתנאה בי או שמא אני מאלה שמצערים אותו יתברך.

וברגע שהאדם מתבונן כך יתחיל מעט מעט לחשוב חשבונו של עולם, להבין שהלא יסוד האמונה הפשוטה "שהבורא ית"ש הוא בורא ומנהיג לכל הברואים, והוא לבדו עשה ועושה ויעשה לכל המעשים", וממילא מה יתנו לו בני האדם, ואם יתבונן היטיב בעולם ובמאורעותיו יראה כיצד השי"ת בחכמתו העצומה מנהיג את עולמו, ואיך שהדברים בעולם משתנים מרגע לרגע, לזה משפיל ולזה מרומם, לזה נותן ולזה לוקח, זה נולד וזה מת, זה צעיר ושנים רבות חולה ולא יכול לזוז כזקן ושבע ימים, וזה בריא וזקן ומרגיש כצעיר בשנים, זה עשיר מופלג ואינו יודע מה לשעות עם כספו, וזה אין לו בביתו לחם לאכול ובגד ללבוש, הכל מה שגזרה חכמות ית' לפי הנהגתו לטובת תכלית האדם לפי נשמתו ותיקונו בעולם, ואין שום בריה שתוכל לשנות לאדם מאומה ממה שגזר עליו השי"ת, מלבד זה שהאדם יתפלל ויתחנן להשי"ת שאם הוא חזק באמונתו ועקשן שלא להתיאש ולהשבר ח"ו שיוכל להמתיק ולפעול הכל ולא עת לדבר מזה עתה.

וא"כ כשהאדם מתבונן בזה יבין, שהעיקר העיקרים הוא שבכל עת ורגע ישים מול עיניו את תכליתו בעולמו, איך שיוכל בכל ימי חייו ובכל מה שקיבל כשרון וכח מן שמיא לפי תיקון נשמתו לשמח את השי"ת במחשבה ודבור ומעשה, ובעיני ה' לא נחשבים דברים גדולים אלא אפי' שעושה מעט רק שעושה במחשבה נקיה לשם שמים הרי"ז משובח ומתקבל בעיני ה' לריח ניחח. כמאמר חז"ל הק', אחד המרבה ואחד הממעט ובלבד שיכוין לבו לשמים (ברכות י"ז ע"א) ויעשה את חשבון נפשו

בכל מחשבה דבור ומעשה, האם הם לרצון בעיני ה', ומה יצא מזה תכלית לעבודתו יתברך, האם זה נאה ומשובח בעיני ה', וכך יזכה למלאות את ימיו בקדושה עליונה כדרך אבותינו ואמותינו הק' כמו שלמדנו עתה משרה אמנו ע"ה, שכל מימיה היו כבת ז' ליופי, שהנהגותיה היו תמיד כילד קטן זך ונקי, לכבוד שמים, כך יזכה האדם גם הוא שהשי"ת יתפאר בו וישמח בו, וזה תכליתנו בעולמינו.

ולזה יש תמיד לשפוך שיח בתפילה ובתחנונים כמו"ש מ"ש רבינו אלימלך זיע"א מליזענסק בריש ספרו הק' נועם אלימלך בקונטרס הנהגות האדם (אות א') כמה שיש להתפלל לה' שהאדם לא יבלה את חייו בהבל וריק, וראה גם את תפילת רבי אלמלך כמה שיש להעתיר בזה, והעיקר תמיד להתבונן בדעתו איך מעשיו דבוריו ומחשבותיו נראים כלפי שמיא, והשי"ת אבינו אב הרחמן האוהב מאוד את בניו לא ימנע טוב מהרוצים ללכת בדרך הנכון והאמיתי ויזכינו לעשות רצונו ולעובדו בלבב שלם אכ"ר.

ספה"ק מאור עינים

וה' ברך את אברהם בכל.

ואיתא במדרש בזכות מאי ומשני בזכות מעשר כי נודע כי במצות מעשר נאמר ובחנוני נא וגו' אם לא אפתח לכם ארובות השמים והריקותי לכם ברכה עד בלי די:

הענין הוא כי יש כמה צנורות שפע שעל ידם עוברת השפע מעילה לעלול עד שמגיעת למטה לאדם אך מחמת קלקול האדם למטה גורם לסתום הצנורות והיינו על ידי שבא על ידי קלקולו למקום הדינים והדינים עומדים ומקטרגים ואין מניחין החיות השפע לעבור אל האדם הזה וזה נקרא סתימת הצנורות וסגולת המעשר הוא להעביר הדינים ולהמתיק הדינים עד שיסכימו הדינים בהשפעת הברכה למטה על ידי שנמתקו ולהבין למה הוא כך כי נודע שבמדה שאדם מודד מודדין לו כי כמו שמתנהג למטה באיזה מדה כך נתעורר למעלה ואם נתעורר במדת רחמנות נתעורר למעלה גם כן ועל ידי זה נעשה המתקת הדין ואם ח"ו להיפך כו' ועל כן על ידי מעשר שהיא הצדקה נעשה גם כן רחמנות למעלה על ידי שהתעורר למטה המדה ברחמנות וכן בכל המדות צריך אדם לקרב את עצמו אל הטוב ולדמות ליוצרו

כמאמר רו"ל מה הוא רחום וכו' והנה גבי אברהם כתיב ואברהם זקן בא בימים והוא כפל לשון אך נודע כי המדות עליונות נקרא י"ג תיקוני דיקנא וזהו לשון זקן כי בא בכל תיקוני דיקנא הנקרא זקן בימים עליונים שהקריב את עצמו עם כל המדות והימים לטוב העליון מקום שאין שם דין כלל וזהו בזכות מאי זכות לשון נצחון כמו ולא זכיתי כו' כי אדם אין צדיק בארץ וגו' והכא כתיב וה' הוא ובית דינו משמע דהסכימו לברכו וכי אפשר שלא יהיה איזה דין המעכב הורדת השפע ומשני בזכות מעשר כמו שכתוב ויתן לו מעשר מכל כאמור לעיל שהמתיק את הדינין עד שהסכימו הוא ובית דינו כולם יחד בברכה שלימה כנ"ל:

ספה"ק באר מים חיים

(לה) וה' ברך את אדוני מאוד.

הנה כתבנו במקום אחר ונציג עתה בקיצור בביאור דברי חז"ל (בראשית רבה י"א, א') בפסוק (בראשית ב', ג') ויברך אלהים את יום השביעי וגו' כתיב (משלי י', כ"ב) ברכת ה' היא תעשיר ולא יוסיף עצב עמה. ברכת ה' היא תעשיר זו השבת ולא יוסיף עצב עמה זה האבל וכו' והוא פלא:

ויובן על פי מה שכתוב (איוב א', כ"א) ה' נתן וה' לקח יהי שם ה' מבורך. וצריך להבין דבריו אלה כי הלא לא שייך לברך ולהודות לשם ה' כי אם בדברי אמת ואם יאמר אדם אף בגודל הכנעה ושפלות דברים אשר לא כן, לא יכון זאת נגד עיני מלך מלכי המלכים הקב"ה. ואם כן בשלמא אם יתן ה', צריך לברך ולהודות לשמו על הטובה, ואם הוא לקח הטובה אשר נתן אז נכון שלא יהיה תרעומות לאדם על זאת כי הוא נתן והוא לקח. אבל איך שייך עוד להודות לו על מה שלקח הטובה באופן שיהיה באמיתיות הלב:

ויבואר על פי משל שהובא במאמר חז"ל (ילקוט תשא רמז שצ"ח) באחד שלקח מהמלך מעות בהלואה על זמן, וכשהגיע קרוב לזמן והמלך ידע אשר זה אין לו במה לשלם לו חובתו, ולוותר לו אי אפשר כי מלך במשפט יעמיד ארץ, והיושבים על משפט המלך אינן מניחין לוותר. מה עושה המלך ברוב חסדו הולך הוא מעט קודם הזמן סמוך לבית המלוה ומשליך שם כל ערך הממון אשר מגיע מזה האיש ואחר כך אחר שעה אומר המלך בואו ונודווג לזה האיש אשר הלואה את המעות לצאת ידי חובתו והולך הוא ובית דינו ולוקחים מאת האיש ההוא כל הממון הנמצא אתו ונמצא גבה המלך חובתו משלו לא משל האיש ואך צריך לעשות כן בפני הבית דין. וכן מלך מלכי המלכים הקב"ה בעל החסד האמיתי כשרואה אחד שחייב לו חובת עוונותיו ואין לו במה לשלם ואין בעל הרחמים פוגע בנפשות תחילה משפיע לו הקב"ה ברוב חסדיו עושר ונכסים, הוא לבדו בחסדו עושה זאת. ואחר כך בא הוא ובית דינו וגובה החוב מאת האיש ונמצא זה חסד מופלג מאתו יתברך שנותן מתנה לאיש בכדי שיגבה ממנו בזאת חובו המגיע לו מאז. והנה נודע אומרם ז"ל (בראשית רבה נ"א, ב') כל מקום שנאמר וה' הוא ובית דינו. ולזה אמר איוב ה' נתן. כשנתן, נתן הוא בעצמו וברוב חסדיו שלא בבית דינו וה' לקח כשלוקח אינו לוקח לבדו כי

אם הוא ובית דינו בכדי שידעו שופטי הדין אשר כבר נגבה חובו של זה, ועל זה ודאי יהיה שם ה' מבורך כי אין לך חסד גדול מזה מה שנותן בחשאי בכדי לגבות ממנו בפרהסיא הוא ובית דינו:

ונמצאת למד אשר בזה הטובה אשר יגיע ממדת החסד יוכל להיות שילקח אחר כך כי אפשר לא ניתן כי אם בכדי שיהיה ממה לגבות החוב ברוב חסדי אל. אבל הטובה המגיע מאת אלהים כלומר שגם אלהים בחינת הדין מסכים שינתן זה הטובה לאיש הזה כי כן מגיע לו חלף עבודתו וכאשר אמר יעקב (בראשית כ"ח, כ') אם יהיה אלהים עמדי, שגם אלהים בחינת הדין יסכים להיטיב לי. והם הם אלו האבירי לב הרחוקים מצדקה שאמרו חז"ל (ברכות י"ז ע"ב) שכל העולם כולו ניזונין בצדקה והם ניזונין בזרוע כי ניזונין שלא מצד החסד לבד כי אם גם מצד הדין שהדין נותן להיטיב להם, הנה זה הטובה לא ילקח לעולם וזה הברכה נשאר לו לעד ולעולמי עולמים כיון שניתן גם מצד הדין ושופטי השופטים הסכימו לברכתו, מי יקחנו מאתו:

והנה בשבת קודש נאמר ויברך אלהים את יום השביעי כלומר שברכת השבת היא מאת אלהים. אשר השומרו, יתברך מאת האלהים דייקא שלא בחסד לבד. ולזה אמרו ברכת ה' היא תעשיר זו השבת, כלומר ברכת שבת. ובודאי ברכת ה' הוא לקיום שיהא נשאר בעשרו ויהיה לו קיום, וזה הוא בברכת שבת כי נאמר בו ויברך אלהים את יום השביעי. ולא יוסיף עצב עמה זו האבל, כלומר לברך ברכת אבלים שיוכל להיות שילקח הטובה הזאת ממנו ויברך עליו ברכת אבלים כברכת איוב ה' נתן וה' לקח יהי שם ה' מבורך, כי ברכה זו ניתן לעד ולעולמי עולמים ולא יחליפנו ולא ימירנו כי קודש הוא מאת אלהים:

והנה הכתוב אמר למעלה ואברהם זקן וגו' וה' ברך את אברהם בכל וגו' כלומר וה' הוא ובית דינו ברכהו בכל הברכות וזה הוא ברכה אמיתית המתקיימת לעד. וזה שאמר אליעזר עבד אברהם ללבן ובתואל, וה' ברך את אדוני כלומר וה' הוא ובית דינו ברכהו, ועל כן תהיו בטוחים שהברכה הזאת יהיה נשאר לו קיום לעד ולעולמי עולמים:

ספה"ק תפארת שמואל

[ג] **אולי נוכל לומר עוד בביאור המדרש יודע ה' ימי תמימים וכו', על פי דברי המדרש לקמן.** ואברהם זקן, א"ר אחא יש לך אדם שהוא בזקנה ואינו בימים, בימים ואינו בזקנה, אבל כאן זקנה כנגד ימים וימים כנגד זקנה. וזה צריך ביאור, דאם אין ימים איך יש זקנה. ואולי הפירוש עפ"מ"ש בספה"ק ע"ד רז"ל איזהו חכם הרואה את הנולד, דעיקר העבודה הוא להיות תמיד בחינת תשובה, היינו שיהיה לו בושה והכנעה לפני הבורא ב"ה. וכשאדם עושה תשובה ויודע בעצמו כי קטן הוא לגבי מילי דאבוה דבשמיא, שעדיין לא עשה בעולם כלום, והוא מלא בושה על הימים שעברו, ומקבל על עצמו לעתיד לעבוד את השי"ת, נעשה כקטן שנולד, היינו שהבורא ית' משפיע לו נשמה חדשה מכסא כבודו ית' מהמקור שנשמות ישראל נחצבות משם, כמו"ש חז"ל (יומא פו) גדולה תשובה שמגעת עד כסא הכבוד, היינו

להיות נשפע מכסא הכבוד נשמה חדשה, להיות כקטן שנולד. וזה היה בחינת דוד המלך ע"ה כמאמר הכתוב (תהלים ב) אני היום ילדתיך, שבכל יום היה בחינת תשובה, ונשפע לו בכל יום נשמה חדשה כאילו נולד היום:

וזהו איזהו חכם הרואה את הנולד, ר"ל איזהו עיקר החכמה הרואה את הנולד, שיראה תמיד שיהיה בחינת תשובה כאילו נולד היום. וכעין זה כתב המגיד הק' בעבו"י (פרשה זו) דברים החוצבים להבות אש כיאות לכ"ק, אשר כ"ק אאמו"ר זצלה"ה זי"ע צוה ללמוד תמיד בדבריו הק', וז"ל בקיצור, ויהי"ו גימט' ז"ל, שכשהאדם נעשה זול בעיניו שמתמרמר בלב נשבר על עונותיו, ובפרט בלילות הארוכים אחר חצות כשהאדם קם והוא לבד בביתו לפני בוראו, וזוכר את כל חיי ההבל ושנותיו שעברו בעמל ואון ולא עשה נחת רוח ליוצרו, ואדרבה קלקל מעשיו מראשו ועד רגלו, והיום קצר, והפירוד ממשמש ובא ליתן דו"ח על כל רגעיו אשר חי בהם בביטולם, ומתנחם ובוכה בלב נשבר לפני אביו שבשמים, ונעשה זל בעיניו וכו', אמנם עיקר תכלית הוידוי הוא עזיבת החטא וקבלת עומ"ש עכ"פ מיום ההוא והלאה, שלא יהיה בכלל הרשעים שבחיייהם קרויים מתים וכו', אכן אלו בני אדם אשר העבירו בהבל ימיהם ושנותיהם באנחה, תקנתם עכ"פ להתעורר בתשובה עד אשר לא תחשך השמש וכו', וע"י התשובה בא לחיות חדש לימים הבאים שלא יחטא עוד וכו', עיי"ש היטב באריכות נחמדה:

וזהו אפשר לפרש במדרש יש לך אדם שהוא בזקנה, היינו שהאריך ימים ושנים, ואינו בימים, שאינו נקרא חי, היינו אם לא שם אל לבו להיות בבושה והכנעה ותשובה עזיבה חרטה כיאות, וזה יש לו זקנה בלא ימים, כי ימי ההבל אינם ימים, והוא בכלל הרשעים שבחיייהם קרויים מתים. ויש לך אדם שיש לו ימים, היינו מי שהוא זול בעיניו בגודל הבושה וההכנעה לפני בוראו, עד שנכלל עם הצדיקים שגם במיתתו נקראים חיים, וזה יש לו ימים אף שנפטר בימי חלדו, שאף במיתתו קרוי חי, כאילו לא אסתלק מהאי עלמא, אבל זקנה אין לו. אבל אברהם אבינו ע"ה זקן ובא בימים, מלבד שבא בימים ועדיין הוא עומד לפני ד', אף גם זאת גם זקנה יש לו, שהיה זקן ובא בימים. וזהו הפירוש בדברי חז"ל יודע ה' ימי תמימים מה הם תמימים אף שנותיהם תמימים, שאפילו אם נסתלקו מעוה"ז קודם זמנם, וכ"ש כשהאריכו ימים ושנים, הם חיים עד העולם, כי ימי חייהם הוא עד העולם, כד"א דוד מלך ישראל חי וקים. ונחלתם לעולם תהיה, שזכותם נשאר לנחלת ד' בנים ובני בנים ע"ס כל הדורות, כולם נעזרים מימי חייהם של צדיקים, ואף שכבר הם בעולם העליון, מגינים בימיהם על הדורות, וחביבים חייהם של צדיקים לפני הקב"ה בעוה"ז ולעוה"ב, כי באור חייהם עדיין נראה אור הישועה בגו"ר:

[ד] אולי י"ל עוד בביאור המדרש יודע ד' ימי תמימים וכו', כי עיקר עבודת ד' הוא האמונה בלב שלם ותמים, אמונה פשוטה ותמה בלי שום חקירה ושכל, כמו שנאמר (פ' שפטים) תמים תהיה עם ה"א, ופירש"י ז"ל לא תחקור אחרי העתידות ותקבל כל הבא עליך בתמימות ואז תהי עמו ולחלקו, ור"ל שתאמין שכל המתנהג עם הכלל ועם הפרט הכל הוא בהשגחה עליונה, וכמו שאמרו רז"ל (חולין ז) אין אדם

נוקף אצבעו מלמטה עד שמכריזין עליו מלמעלה, וכל מה דעביד רחמנא לטב עביד, וכמש"כ בספה"ק אברהם אבינו ע"ה בן ג' שנים הכיר את בוראו, הכיר הוא ע"י הכרה שכלית, אבל אח"כ העידה עליו התודה"ק והאמין בה', וכתוב חסר יו"ד הרומז לחכמה, כי היה מאמין באמונה תמימה ופשוטה בלי חקירה וחכמה, ועי"ז זכו ישראל לקבלת התורה, כי נפשם ערגה לד', כמו שנאמר צמאה נפשי לה', וכמבואר על הכתוב (פ' האזינו) עם נבל ולא חכם, ותרגומו עמא דקבילו אורייתא ולא חכימו, ר"ל שלא חקרו בחקירות וחכמות מה [היה] להם, והאמינו בה' ובמשה עבדו, ואת האמונה הפשוטה והשלימה השריש אברהם אבינו ע"ה בלב זרעו אחריו, בהביטם אל צור מחצבתם, וזאת היא הנחלה אשר הוריש להם בטבעם. אבל דבר שהוא עפ"י חקירה ושכל אנושי, אי אפשר להנחיל לבניו, כי לא כל השכלים שוים, שזה בונה וזה סותר. והאמונה הזאת התמימה שיש להנחילה לבניו זרעו אחריו היא חביבה לפניו ית"ש, כי טהורה היא ועומדת לעד, ועי"ז נאמר ויחשבה לו צדקה, צדקה שעשה עם עולמו שהנחיל להם מתנה טובה, וצדיק באמונתו יחיה ויחיה את העולם כולו, וכמו שכתבנו לעיל כמה פעמים, כי לא יושלם האדם במעשי עצמו, בהיותו לבדו שלם בדרכו, כי אם בהשלים שלימותו לאחרים, להרבות עבדים לקונו, וכמו שכתב בס' בינה לעיתים על הכתוב (משלי טו) ברצות ה' דרכי איש גם אויביו ישלים אתו, שצריך להשתדל שגם אויבי ד' יתהפכו לאוהבי ד', שישלימו אתך בדרכי ד', ובאמת זו היא עבודה גדולה עד מאד, וכמו שאמר כ"ק אא"ז הגה"ק זצלה"ה מגריצא כי נקל לפעול ישועות ולהתפלל ולפקוד עקרות, מלהכניס ללב אחד של ישראל שער משערי יראת ד'. ואברהם ברוב כחו וצדקתו פעל כל זאת באמונתו התמימה והשלימה, ונחשב לו לצדקה שקיים את העולם:

וזהו הפירוש במדרש, יודע ה' ימי תמימים, המאמינים בד' בבחינת תמים תהיה עם ה"א, ונחלתם לעולם תהיה, שמנחילין טבעם לבניהם ולבני בניהם, וחביבים שנותיהם של צדיקים בעוה"ז ובעוה"ב, כי המאמינים התמימים מנחילין טבעם ושרשם לדורות, ונקראים חיים עד העולם אף כשהמה בעולם העליון, וצדיק באמונתו יחיה, כי הנחיל כוחו לזרעו אחריו. וכמו שכתבנו לעיל בפ' לך ע"ד המדרש אברהם אמר תאמר שהעולם הזה בלא מנהיג, ותמוה בעיני כל, איך צדיק כזה יאמר ח"ו שהעולם בלא מנהיג, ופירשנו שאברהם אבינו ע"ה ראה בירה דולקת באש היצר סוכן במ אוכלין ושותין ופוחזין, ותמה אברהם אבינו ע"ה מה יהיה בסופן, תאמר שהבירה הזאת בלא מנהיג, אם יעשו מה שלבן חפץ באין מפריע אזי העולם יאמרו שהעוה"ז בלא מנהיג, כי לא יכירו וידעו שם שמים, ונמצא תכלית כוונת בריאת העולם בגין דישתמודעין ליה בלא תועלת. ואמר לו הקב"ה אני הוא בעל הבירה, ויתאו המלך יפיך ליפותך בעולם, רצונו, שעל ירך יתקיים העולם ותכלית כוונת שלימות הבריאה, ואתה תנחיל כח אמונתך אמונה פשוטה לכל העולם. וזהו ונחלתם לעולם תהיה, שבניהם אחריהם ימסרו נפשם על קדושת השם באמונת לבם בטהרה אשר קבלו מאבותיהם התמימים:

